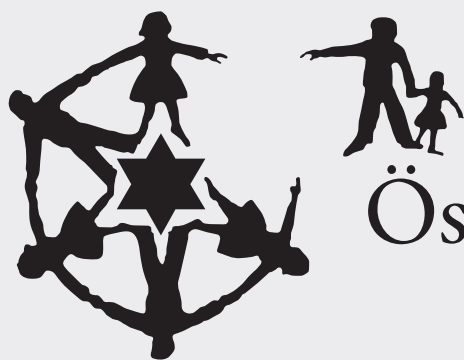

Östersjöjudisk **BULLETIN**

NR 1 · 2015

NÖDROP från Baltikum!

Ditt bidrag är deras överlevnad

Tack för att Du bryr Dig!

Varmt tack till Dig och hundratalas andra av våra läsare som hörsammade vår vädjan, i förra numret av vår tidning, att fylla

kassarna med mat och sprida Chanukaglädje! Tack vare er kunde vi sända iväg 60 000 kronor! Många av de gamla och behövande kunde därmed få en ljusglimt i sin annars så mörka tillvaro.

Rysk bojkott drabbar Baltikums judar

Då den osäkra geopolitiska och ekonomiska situationen i Europa fortsätter har situationen för de baltiska staterna blivit än mer besvärlig. Detta gäller speciellt för de hundratalas judar som under ett antal år har erhållit vinterhjälp från Östersjöjudiskt Forum. Under hela år 2014 fortsatte den ekonomiska utmaningen för Estland, Lettland och Litauen. Man trodde att detta skulle vara över för flera år sedan.

Den svåra situationen fick ökad kraft av den snabba försämringen av läget i Ukraina beroende på det faktum att de baltiska staterna i praktiken är gränstater i den växande sprickan mellan EU och Nato på ena sidan och Ryssland på den andra. Då alla de tre baltiska staterna är anslutna till det västliga blocket finns en oro, delad av många, att de står i tur att dras in i konflikten. Denna risk är inte enbart geopolitiskt påtaglig. Genom sin historiska och geografiska anknytning till Ryssland har Estland, Lettland och Litauen varit mycket beroende av handel och varuutbyte med sin mäktiga granne. Under senare år har andelen av exporten vuxit, speciellt när det gäller jordbruksprodukter, kött, mjölk etc. Som exempel kan nämnas att i mars 2014 var Ryssland Lettlands och Litauens största handelspartner och Estlands tredje största. Detta ändrades omedelbart när Ryssland inledde sanktioner av matprodukter och var och en av de bräckliga ekonomierna förlorade tiotals miljoner euro i inkomster och

skatter på grund av utebliven export! För såväl de judiska församlingarna som befolkningen i stort i de baltiska länderna har detta medfört fortsatta umbäranden för de gamla och en del sårbara unga familjer som inte har råd att betala för de grundläggande månatliga behoven. Detta gäller speciellt under de mörka och kalla vintermånaderna då den största delen av deras inkomster (ibland över 100 % av den) går till att betala värmekostnaderna. Kostnaden för att värma upp en lägenhet på 50 kvm, vilket är en medelbostad, uppgår till motsvarande ca 1 000 kronor per månad. Medelpensionen är motsvarande ca 3 000 kronor. Flera personer får mindre än detta!

Det är mot denna bakgrund som vi nu fått en vädjan om vinterhjälp från de judiska församlingarna i Baltikum. Du som bryr Dig om dem som drabbas och har det svårt, hörsamma deras vädjan om hjälp! Tack på förhand för Ditt bidrag.

Hans Kraitsik /ordförande

En döende församling med stora behov

Text och foto: John Gradowski

John Gradowski, styrelseledamot och redaktionsmedlem.

I Jekabpils bor det 32 judar, de allra flesta pensionärer och alla i behov av hjälp på olika sätt. Det är en vacker konstgjord andning i väntan på att den lilla församlingen inte längre finns kvar.

– Om 15 år är alla judar här döda, konstaterar församlingens ordförande Raje Legkodimova som med sina 62 år är bland de yngsta i församlingen.

Jekabpils, 15 mil öster om Riga, inte så långt från ryska gränsen, är en av många mindre städer i Lettland som glömts bort av både Gud och staten. Officiellt bor det 20 000 personer här men det riktiga antalet är nog bara 10 000. I folkmun går

hela området kring Jekabpils under benämningen "pensionärsområdet". De yngre flyttade snabbt efter frigörelsen från Sovjet 1991 antingen till Riga eller till utlandet. Cirka tio procent eller 300 000 människor har lämnat Lettland sedan 1991. Riga är motorn i ekonomin, här finns det bästa universitetet, de bästa, välbetalda jobben och de stora företagen. Regeringen försöker på olika ekonomiska sätt att främja företagsetableringar utanför Riga men där finns ingen utbildad arbetskraft kvar.

Amputerat båda benen

Vi träffar Raje Legkodimova i församlingens lokaler som ligger inrymda i ett sovjetiskt miljonbygge. Men bakom en ny ytterdörr döljer sig två fräscht renoverade rum. Där sker

Vinterhjälp som räddar liv

Foto: J. Gradowski

Roza Lifshitz är en av de 72 fattiga pensionärer som deltar i Rigas judiska församlings matprogram. Maten serveras på en restaurang som fungerar som en kantin för de sämst ställda judiska pensionärerna.

Kära vän, vi har åter en situation där vi från judiska församlingar i Baltikum fått en vädjan om hjälp. Det gäller i första hand de gamla och sjuka och överlevande från koncentrationslägren. Pensionerna i de baltiska länderna, låga redan tidigare, släpar efter prisutvecklingen.

De pengar som borde gå till mat eller medicin går nu åt för att betala värmekostnader. De gamla tvingas välja: frysa i bostaden för att kunna äta sig mätta eller gå med trasiga glasögon för att unna sig ett tandläkarbesök.

Mörkret och kylan kännetecknar vintermånaderna här i Sverige. Du tycker kanske det är mysigt. Tänder några stämningsljus, skruvar upp värmen i bostaden och äter varm mat. Detta är själv-

klart för oss, men inte för befolkningen i Baltikum. Idag är nöden bland många gamla och sjuka, men även bland unga barnfamiljer, större än på flera år!

Ett bidrag från Dig kan vara det som gör att någon både kan värma sitt hem och köpa sin hjärtmedicin. En barnfamilj kan köpa varma skor och kläder för sina barn. Vi inom Östersjöjudiskt Forum har som mål att i första hand täcka behoven för vintern till de mest behövande. Du som bryr Dig om dem som har det svårt – vinterhjälpen till de sämst ställda kräver extra insatser. Det är genom Din gåva vi har möjlighet att hjälpa!

**Vinterhjälp till de sämst ställda kräver extra insatser nu!
Låt inte deras nödrop klinga obesvarat.**

Hans Kraitsik/ordförande

all gemensam verksamhet – fester, sammankomster, informationsmöten och här firar man alla helgdagar.

– I övrigt ser vi till att alla får den hjälp som vi maktar med att ge. Och vi håller också ordning på de två judiska begravningsplatserna som finns i området.

Vi åker hem till paret Silber, Channa 76 år och Sender, 77 år. De bor också i ett miljonbygge som har stöpts i samma form som alla andra miljonbyggen i Baltikum. Båda två är diabetiker. Senders så svårartad att han har fått amputera båda benen. Han är sängliggande och tittar på oss med apatisk blick. I ena hörnet står en rullstol.

– Men han kommer aldrig ut från hemmet. Två våningar

utan hiss befrämjar inget aktivt liv utomhus, säger Raje Legkodimova med uppgiven röst. På sommaren kommer Sender i bästa fall ut på balkongen.

Tack vare församlingens försorg – medel som bl. a har skänkts av Östersjöjudiskt forums medlemmar – får paret Silber hemhjälp åtta timmar om dagen, det reella behovet är egentligen dygnet runt. Hemhjälp är medicinskt kunnig och hon ger paret Silber de dagliga insulinsprutorna samt städar och handlar.

– Vi har en dotter som hjälper oss ekonomiskt under vintern då räkningarna för värme och el vida överstiger vår pension. Utan hjälpen från församlingen hade vi levt i armod.

Samhället har inte resurser att hjälpa fattiga människor på det sätt som församlingen gör, säger Channa Silber.

Alzheimers sjukdom

I trapphuset vid sidan om paret Silber bor den 77-åriga Moisey Milyun, f d ingenjör inom elektronikbranschen. Idag är han en bruten man med Alzheimers sjukdom. Hans kläder ligger i kartonger, lägenheten är sliten och omodern, tapeterna i vardagsrummet har rullat ihop sig av fukten, i köket finns en kokplatta, ur kranen kommer bara kallt vatten och

Sender Silber är sängliggande nästan året runt sedan han fick båda benen amputerade p.g.a. svårartad diabetes. Hustrun Channa är också insulinberoende diabetiker.

det ligger en sötaktig odör av mögel över den lilla lägenheten.

– Och då ska du veta att när vi hittade Moisey såg det långt värre ut här, säger Raje Legkodimova.

Moisey Milyun tillhör den grupp av judar som under många år var "försvunna/anonyma". Än idag händer det, även i så små städer som Jekabpils, att de lokala församlingarna finner judar som av olika anledningar inte har velat avslöja med att de är judar.

Hemhjälpen besöker Moisey Milyun två gånger i veckan. Hon städar, lagar mat, handlar medicin och försöker i bästa fall att kommunicera med Moisey.

– Just i det här fallet är nog den medicinska hjälpen den allra viktigaste, förklarar Raje Legkodimova. För att få bra medicin och vård i Lettland måste du ha en försäkring. Berätta för mig vilken försäkringsförsäljare som skulle visa det minsta intresse för en person som Moisey!

Kroniska sjukdomar knäcker ekonomin

En kort promenad leder till ytterligare ett slitet hus, men väl innanför ytterdörren till familjen Finkelstein, Rafail, 79 år, och Nina, 73 år, är kontrasten slående jämfört med paret Silber och Moisey Milyun lägenheter. Finkelsteins sålde sin lägenhet i Riga för tio år sedan och flyttade till lugnet i Jekabpils. För pengarna köpte och renoverade de en trerumslägenhet.

– Vi försöker att klara oss själva så långt som möjligt men alla våra kroniska sjukdomar knäcker vår ekonomi, berättar Rafail Finkelstein.

Förutom medicinsk hjälp får paret Finkelstein också vinterhjälp från Judiska församlingen. Vinterhjälpen (sponsrad av Östersjödjudiskt forum) är den stora räddaren i nöden när kylan slår till och värme- och elräkningarna tickar iväg lika snabbt som elmätaren. **Ni har alla läst detta många gånger men tyvärr är det fortfarande sant: Utan er hjälp kommer paret Finkelstein, Moisey Milyun och paret Silber inte att kunna leva under något sånär drägliga förhållanden.** ■

Du har väl varit inne på vår nya hemsida www.ostersjodjudisktforum.se

Gå in, tyck till och bli ny medlem/sympatisör/bidragsgivare i Östersjödjudiskt Forum.

Östersjödjudisk BULLETIN

Ansvarig utgivare

Hans Kraitsik
Östersjödjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion

Hans Kraitsik
Dina Markovich
John Gradowski
Marianne Prager
Rut Milchner
Ulla Terling

Adress

Östersjödjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon

08-664 53 38

Fax

08-664 05 91

E-post

b.j.f@telia.com

<http://www.ostersjodjudisktforum.se>

Medlemsavgift

200 kr/år

Bankgiro 5036-6822 Plusgiro 85 29 50 - 5

Den ideella föreningen Östersjödjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd och stöd till judar i Östersjöregionen (f d Sovjet), ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck

Hallvigs Reklam AB

Omslagsbild

Moisey Milyun tillhör den grupp av judar som under många år var "försvunna/anonyma"
Foto: J. Gradowski